

מחלקת החשמל

הקדמה - עיקרי הממצאים וההמלצות

1. בהתאם לתוכנית העבודה השנתית של מבקר העירייה לשנת 2000, נערכה במהלך החודשים מאי-יוני 2000, ביקורת במחלקת החשמל שבאגף ההנדסה.
2. זוהי הביקורת הראשונה הנערכת במחלקה זו מאז שהוקמה, ובכך נסגר "המעגל" של הביקורות בכל המחלקות הטכניות של אגף ההנדסה.
3. הביקורת קיימה בדיקה מקיפה של כלל נושאי פעילותה של המחלקה, ובכלל זה תהליכי העבודה, חוזי ההתקשרויות עם הקבלנים, המחסנים, תקציב המחלקה ויחסי הגומלין של המחלקה עם יחידות העירייה המשתמשות בשירותיה.
4. הביקורת שוחחה עם כל עובדי המחלקה ומציינת בהערכה את שיתוף הפעולה עם כל עובדיה.

5. תוכנית הביקורת

- 5.1. הביקורת התמקדה בבחינת פעילותה של המחלקה בשנת הכספים 1999 ובחודשי הביקורת. הביקורת הקיפה את הנושאים הבאים:

- סדרי עבודה, נוהלים ומינהל.
- טיפול בקריאות המוקד.
- הפעלת קבלנים חיצוניים.
- תקציבי המחלקה.

6. ממצאים עיקריים

כללי

- 6.1. מחלקת החשמל נותנת שירותים לכ- 250 מבנים ציבוריים הכוללים גני-ילדים, בתי-ספר, מרכזים קהילתיים, טיפות חלב, משרדי העירייה ועוד, מתחזקת כ- 900 מזגנים, 100 תמרורים מוארים ו-9300 פנסים לתאורת הרחובות.
- 6.2. העירייה על מוסדותיה שהוזכרו לעיל, צורכת כ- 20 מליון קילוואט של חשמל לשנה ומשלמת עבורם מעל שבעה מיליון ש"ח, זאת מעבר להוצאות האחזקה והפיתוח הנאמדות במיליוני שקלים. בסך הכל 376 חשבונות חשמל משולמים מדי חודש בחודשו לחברת החשמל.

סדרי העבודה, נוהלים ומינהל

6.3 מחלקת החשמל מבוססת על יחידת מטה קטנה, המורכבת משני מהנדסי חשמל (מנהל המחלקה וסגניתו), חשמלאי מוסמך, המבצע תיקונים במוסדות, ומזכירה המרכזת גם את הזמנות התיקונים.

6.4 עיקר משימות המחלקה מבוצעות על-ידי הפעלת קבלנים חיצוניים, הן לצורכי תחזוקה שוטפת של תאורת רחובות, מזגנים, תמרורים מוארים והן קבלנים לביצוע תיקונים או אירועים עירוניים ועוד.

6.5 משיחות עם עובדי המחלקה וניתוח עבודתם עולה, שאין חלוקת עבודה ברורה בין מנהל המחלקה וסגניתו, ושבפועל שניהם מבצעים את אותן משימות ותפקידים ללא הגדרה ברורה של תחומי האחריות, כשבמקביל לכך קיימים נושאים שלא מטופלים כנדרש, כגון הפיקוח על הקבלנים.

יחסי הגומלין בין מחלקת החשמל לבין מחלקות אחרות בעירייה ומנהלת אגף ההנדסה

6.6 למחלקות העירייה לא מופצים חוזרים או הנחיות המפרטים את תהליכי העבודה ונוהליה מול מחלקת החשמל, הן בנושא הזמנת תיקונים והן בנושא ביצוע עבודות ופרויקטים.

6.7 באגף תרבות, נוער וספורט, קיימים מוסדות שרוב פעילותם מתקיימת בשעות הערב לאחר שחשמלאי המחלקה סיים את עבודתו. תקלות החשמל שקורות באותן שעות אינן מקבלות טיפול. הדבר מפריע מאוד לפעילויות אלו, במיוחד כשמדובר למשל על חוגים במרכז קהילתי או משחק כדור באולם ספורט.

6.8 מחלקת החשמל מדווחת למהנדסת העירייה על פעילותה בישיבה הנערכת עמה מדי שבוע. מתקיימות ישיבות תיאום, אבל המחלקה מהווה למעשה יחידה טכנית עצמאית בתוך אגף ההנדסה. מבחינת מיקומה הפיזי המחלקה לא נמצאת בבניין אגף ההנדסה.

6.9 יחד עם זאת, הזמנות העבודה של המחלקה מועברות לגזברות העירייה דרך חשבות האגף ומהנדסת העירייה חותמת עליהן. כמו-כן, החשבונות המועברים לתשלום נבדקים גם על-ידי חשבת האגף.

6.10 בחודשים האחרונים נקבעה ועדה חדשה בתוך האגף, ועדה לבחירת קבלנים, הבודקת את הצעות המחיר המתקבלות עבור כל פרויקט ומחליטה על הקבלן הנבחר, וזאת בסכומי כסף שאינם מחייבים מכרז זוטא או פומבי.

טיפול בקריאות המוקד העירוני

6.11 כ- 5% מפניות הציבור למוקד העירוני הן בנושא חשמל. מחודש ינואר 2000 ועד סוף אפריל 2000, הגיעו למחלקת החשמל 780 פניות. על-פי הדיווחים, 70% מתוכן טופלו ו- 30% נותרו ללא טיפול בגלל חוסר תקציב או בגלל שהתבררו כתלונות שווא.

6.12 במחלקת החשמל מועסק חשמלאי מוסמך. הוא עובד כשכיר ותפקידו לתת מענה לתקלות החשמל הקטנות המתרחשות בכל הבניינים העירוניים.

6.13 רוב העבודות האחרות מתבצעות על-ידי קבלנים חיצוניים. כמו-כן, תקלות חשמל מסובכות מועברות לטיפולם של קבלנים חיצוניים.

6.14 ההסכם עם קבלן התאורה קובע, שרוב סוגי התקלות (סוגי התקלות מוגדרות בהסכם), יטופלו תוך 24 שעות. על-פי בדיקת דיווחי הביצוע למוקד מתברר, שרוב התלונות מטופלות בפרקי זמן העולים על 48 שעות ועד 72 שעות. רק כ- 20% מהמקרים מטופלים בתוך 24 שעות כנדרש בחוזה.

6.15 מנהל המחלקה טוען, שלפעמים טיפול בתקלות דורש רכישת ציוד או הוצאת חלקי חילוף ממחסני העירייה, והתהליך גוזל זמן. קורה גם שהדיווח של המוקד לוקה בחסר, ודרוש זמן לאיתור מהות התקלה או מיקומה. כמו-כן יכולים להיות מקרים, שחברת החשמל היא זאת שצריכה לטפל בתקלה.

6.16 הביקורת מעירה, שהרבה דיווחים מהמוקד למחלקת החשמל אינם כוללים את כל הפרטים הדרושים על מנת לטפל בבעיה מיידי. המחלקה צריכה לחזור טלפונית לפונה (שלא תמיד זמין בשעות הבוקר) על מנת לאתר בדיוק את המקום או את סוג התקלה, ותהליך מיותר זה מעכב מאוד את מהירות הטיפול.

הפעלת קבלנים חיצוניים

כללי

6.17 ארבעה קבלנים מועסקים לכל נושא התחזוקה השוטפת. ברוב הנושאים הוצאו לאחרונה מכרזים חדשים, כך שהקבלנים המועסקים כיום חדשים.

6.18 באופן כללי, מנהל המחלקה מרוצה מתיפקודם של הקבלנים.

6.18.1 תחזוקת תאורת הרחובות - הקבלן "עוזי ביטון" זכה בחודש מאי 2000 במכרז מספר 6/2000 לתחזוקת תאורת הרחובות, תמורת סכום של 592,488 ש"ח לשנה. בינתיים, נחתם חוזה לתשעה חודשים בלבד. קבלן זה הוא קבלן חדש שהחליף את הקבלן ז'בוטינסקי בע"מ שעבד שנתיים, כאשר לפניו הקבלן שייקה באום טיפל באחזקת תאורת הרחוב בעיר במשך עשרות שנים.

6.18.2 תחזוקת מערכות מיזוג אוויר מרכזיות - לשנת 2000, הקבלן "עוזי טרמודינמיקה" נבחר מחדש, מתוך כמה הצעות מחיר, ומתחזק את מערכות מיזוג האוויר המרכזיות של מבני העירייה השונים, תמורת סך של 72,954 ש"ח לשנה. קבלן זה עובד עבור העירייה כבר שנים רבות.

6.18.3 תחזוקת מזגנים קטנים - הקבלן "הצבי" נבחר לאחרונה (החוזה נחתם בימים אלו) לאחזקת המזגנים "המפוצלים", ומזגני "החלון", במכרז מספר 7/2000 תמורת סכום של 306,830 ש"ח לשנה. בינתיים, נחתם חוזה לשמונה חודשים בלבד. הוא החליף את הקבלן מוני מיזוג אוויר.

6.18.4 תחזוקת תמרורים מוארים - הקבלן "אקנין את בני" זכה שוב בחודש פברואר 2000, תמורת סכום של 107,000 ש"ח לשנה, לאחר קבלת הצעות מחיר לאחזקת תמרורים מוארים בעיר.

מערכת תאורת הרחובות

6.19.1 בעיר כ- 9300 פנסים המותקנים ברחובות, בגנים הציבוריים ובשבילים. הם מופעלים על-ידי 75 מרכזיות הדלקה, ועלות אחזקתן מתקרבת לחצי מיליון ש"ח בשנה, ללא עלות חלקי החילוף.

6.19.2 הבדיקה והבקרה של מצב התאורה בעיר לא נעשים כפי שהיה בעבר על-ידי סיורים יזומים, אלא לפי דיווחי התושבים למוקד העירוני בלבד.

6.19.3 על-פי החוזה, הקבלן האחראי על תאורת הרחובות אמור לסייר בעיר לצורך בדיקת התאורה, במטרה להקיף את כל העיר פעם בשבוע. בפועל, סיורים כנ"ל אינם מתבצעים ומקור הדיווח היחיד הינו כאמור המוקד העירוני. מנהל מחלקת החשמל לא הקפיד על ביצוע סעיף זה של החוזה על-ידי הקבלן וגם לא הפחית עקב כך כספים מתשלום חשבונו השוטף.

6.19.4 להוציא האמור לעיל, הקבלן מבצע את עבודתו לשביעות רצונו של מנהל מחלקת החשמל.

נפילת עמודים ופנסים רקובים

6.19.5 רוב עמודי התאורה בעיר הינם בני שלושים שנה ויותר. מנהל המחלקה מתריע כבר מספר שנים על ריקבון הולך ומתגבר ברוב עמודי התאורה ועל הצורך בתוכנית רב שנתית להחלפתם.

6.19.6 אזהרות מנהל המחלקה בנדון אינן מתייחסות רק לעמודי התאורה הרקובים שיכולים להתמוטט בקלות רבה יחסית, אלא גם לפנסי התאורה ולמרכזיות ההדלקה המתקלקלים בקצב תדיר והולך.

6.19.7 אזהרות אלו הועברו מספר פעמים בכתב לממונים ולגזבר העירייה ולא זכו עד כה להתייחסות ההולמת את חומרת הנתונים.

6.20 מערכות מיזוג אוויר מרכזיות

6.20.1 במבני העירייה השונים מופעלות כעשר מערכות מיזוג אוויר מרכזיות (ראה פירוט בפרק ג' להלן).

6.20.2 המערכות בנות עשר עד עשרים שנה וחלקן ישנות מדי בכדי להבטיח את הפעלתן הרציפה ללא תקלות חוזרות ונשנות.

6.20.3 לאחרונה, המערכת המרכזית של בניין העירייה יצאה מכלל פעולה. המערכת עודכנה על-ידי קבלן חדש תמורת סכום של 220,000 ש"ח, ונהנית מאחריות שנתית.

6.20.4 הבלאי המואץ נגרם בעיקר מאוויר היס המלוח שפוגע לאורך זמן במערכות המכניות (ראה פרטי המקרה בפרק ג' להלן). מערכות נוספות עלולות לקרוס בשנים הקרובות ויש להיערך לכך מראש (ראה המלצות להלן).

6.20.5 קבלן האחזקה מבצע את עבודתו לשביעות רצון מנהל המחלקה.

6.21 מזגנים "מפוצלים" ומזגני "חלונות"

6.21.1 340 מזגני "חלון" ו- 563 מזגנים "מפוצלים" מתוחזקים באופן שוטף. העלות השנתית של חוזה תחזוקת המזגנים "המפוצלים" ומזגני ה"חלון" מסתכמת בכ- 190,000 ש"ח לשנה.

6.21.2 תנאי התשלום בשנת '99 היו 50% כמקדמה ו- 50% נוספים לאחר חצי שנה. סיבת המקדמה היתה, שהקבלן נותן למעשה סוג של ביטוח למזגנים, ושנהוג בביטוח לשלם מראש. בחוזה החדש שנחתם לאחרונה בוטלה המקדמה.

6.21.3 הביקורת סבורה, כי מתן מקדמות ותשלומים מראש לקבלן שאיננו מחוייב ברכישות מוקדמות של ציוד וחלפים איננו ברור, ומבחינתה של העירייה אינו כלכלי, ויש לדאוג שבעתיד לא יינתנו שוב מקדמות כנ"ל.

6.21.4 הקבלן אינו מבצע בדיקות תקופתיות וניקוי מסננים פעמיים בשנה כפי שהוא מחוייב בחוזה, ולא הופחתו מהתשלומים המגיעים לקבלן סכומים עבור אי-מילוי סעיף זה.

6.21.5 להוציא האמור לעיל, הקבלן מבצע את עבודתו לשביעות רצונו של מנהל המחלקה.

6.22 אחזקת תמרורים מוארים

6.22.1 העלות השנתית של חוזה תחזוקת התמרורים המוארים בעיר מסתכמת בכ- 92,000 ש"ח לשנה עבור הטיפול בכ- 100 תמרורים.

6.22.2 גם בחוזה זה, הקבלן האחראי על אחזקת התמרורים אמור לסייר בעיר לצורך בדיקת התאורה. כמו גם לגבי קבלן התאורה, מנהל המחלקה לא הקפיד על ביצוע סעיף זה וסעיפים אחרים של החוזה (ראה פרק ג' להלן) על-ידי הקבלן, וגם במקרה זה לא הופחתו עקב כך כספים מתשלום חשבונו השוטף.

6.22.3 להוציא האמור לעיל, הקבלן מבצע את עבודתו לשביעות רצונו של מנהל המחלקה.

6.23 החלפת נורות באולמות ספורט

6.23.1 כשיש צורך לבצע תיקון או להחליף נורה באולמות העירייה עם תקרות גבוהות (אולמות ספורט וכדו'), יש צורך לשלם עבור הרכבת פיגום או עבור השכרת סולם מיוחד מכיוון שאין בעירייה סולם המיועד לכך. דבר זה מייקר את עלות התיקון וגם מעכב את ביצועו. הביקורת אינה מבינה מדוע לא קיים בעירייה סולם שכזה.

6.23.2 כדאי לציין, כי העלות השנתית של החלפת נורות מתקרבת למחירו של סולם גבוה.

6.24 שלטים מוארים

6.24.1 מחלקת רישוי העסקים, שילוט ופירסום, היא המטפלת בנושא שלטי פירסום בעזרת שלטים מוארים. תפקידה של מחלקת החשמל מצטמצם בקביעת מקום ההתחברות לרשת החשמל העירונית.

6.24.2 מחלקת רישוי העסקים אינה מעורה כלל בבחירת החשמלאי או הקבלן המבצע את ההתקנה ואינה מפקחת על ביצוע העבודה, וגם מחלקת החשמל אינה עושה זאת, כך שבפועל, התהליך אינו מבוקר כלל ושלוש הציבור אינו מובטח בפני חיבור רשלני או לא מקצועי, או בפני שימוש באביזרים לא תקינים.

6.25 מערכות הגברה

6.25.1 אין מפרט טכני והנחיות שנקבעו על-ידי מחלקת החשמל בנדון. כל גורם מזמין ישירות את הציוד הדרוש לו לאירוע לפי המלצת הספק. קורה שספקים מנצלים את חוסר הידע של עובדי העירייה בתחום זה ומספקים ציוד יקר או מעל הצורך, ולכן יש מקום להתערבות המחלקה בקביעת הצרכים ולמכרז משותף בנושא.

6.25.2 הביקורת מצאה, שאין במחלקת החשמל את הידע המקצועי הדרוש בתחום מערכות ההגברה. גם במחלקות אחרות בעירייה אין ידע מקצועי שכזה.

6.26 חוף הריביירה

6.26.1 מחלקת החשמל התריעה מספר פעמים על כך, שהקיוסק בחוף הריביירה מחובר לרשת החשמל דרך מרכזיית הדלקה של עמוד תאורה עירוני הממוקם בסמיכות. השימוש באביזרי החשמל בקיוסק גורם לעתים לקצרים בתאורת הרחוב.

6.26.2 העירייה אמורה לבקש מחברת החשמל חיבור מונה לקיוסק והיא אינה עושה זאת מטעמי חיסכון, ובניגוד לכללי המינהל התקין.

6.27 הפיקוח וההתחשבות עם הקבלנים

6.27.1 אין במשימות המחלקה מספיק דגש בנושא הפיקוח על העבודות הקבלניות ואישור חשבונות הקבלנים לתשלום.

6.27.2 לדברי מנהל המחלקה, כוח-האדם העומד לרשותו אינו מספיק לצורכי הפיקוח על הקבלנים. על כך מעירה הביקורת, שאחת הסיבות המרכזיות להעסקת סגנית מנהל המחלקה, היתה הכוונה להעמיק את הפיקוח על הקבלנים החיצוניים. בפועל, לא חל שינוי משמעותי בתחום זה מאז כניסתה לתפקיד.

6.27.3 כל נושא ההתחשבות עם הקבלנים לוקה בחוסר, ובעיקר לגבי עבודות שלא בוצעו, ושעבורן לא מנוכים כספים מחשבון הקבלן.

6.27.4 כל ארבעת הקבלנים מקבלים באופן שוטף את התשלום החודשי לתחזוקה כמוגדר בחוזה, מבלי שננקטים נגדם כל צעדים בשל אי-ביצוע סעיפים מהחוזה. דוגמאות לכך ניתנו לעיל, כגון סיורים יזומים לאיתור תקלות, ניקוי מסנני מזגנים, אי-עמידה בזמנים שנקבעו בחוזה.

6.27.5 במסגרת רוב החוזים עם קבלני החוץ, נקבעו מספר שעות עבודה בתעריף מסויים, שבהם מנהל המחלקה יכול להורות על ביצוע עבודות שלא מוגדרות במסגרת החוזה או התחזוקה השוטפת (עבודות ברגי). בחשבונות המוגשים לאישור על-ידי הקבלנים, לא מוגדרת המהות של אותן עבודות, כך שלביקורת ולמנהל המחלקה עצמו קושי לזהות אם אכן מדובר על עבודות שלא כלולות במסגרת ההתחייבויות של הקבלן בחוזה. רק מעיון ביומני העבודה ניתן לעשות התאמה בין החשבון המוגש למהות העבודה, אבל יומני העבודה אינם ממולאים בקפידה והביקורת לא הצליחה להתאים בין הדברים. הוסבר למנהל המחלקה שהשיטה פסולה ומאפשרת תשלומים שלא כדין לקבלן.

6.27.6 הביקורת סבורה, שחוסר פיקוח כמתואר לעיל, הן בתחום הפיקוח המקצועי והן בתחום הפיקוח החשבונאי, מהווה ליקוי חמור ביותר, ושעל מחלקת החשמל למקד את מאמציה לשיפור נושא חשוב זה.

6.28 חסכון באנרגיה על-ידי צמצום התאורה בלילה

6.28.1 בעבר נעשו מספר נסיונות לצמצם את הוצאות החשמל של העירייה על-ידי צמצום תאורת הרחוב בשעות הלילה.

עקב תלונות של תושבים משכימי קום, נוהג זה הופסק. הביקורת תמליץ על נסיונות נוספים במתכונת שונה. ראה המלצות בנושא זה בהמשך הדוח.

6.28.2 נסיונות נוספים לצמצם בהוצאות החשמל נעשו על-ידי העסקת חברה המתמחה בבדיקות וניתוחי חשבונות של חברת החשמל (ראה הרחבת סעיף זה בהמשך).

6.29 תקציב המחלקה

6.29.1 תקציב מחלקת החשמל מורכב. לא כל סעיפי התקציב הקשורים להוצאות החשמל נמצאים בשליטת המחלקה. חלק מהסעיפים הם בשליטת האגפים ומשמשים לרוב לתשלום הוצאות החשמל של היחידות השונות של אותו אגף לחברת החשמל, חלק מהסעיפים בשליטת גזברות העירייה, חלק בשליטת מוסדות, כמו, למשל: המכללה, מקלטי מל"ח, בריכת השחייה ועוד.

6.29.2 בנוסף לאותם הסעיפים המוגדרים במיוחד להוצאות החשמל, מתבצעות בפועל הוצאות רבות הקשורות לחשמל דרך סעיפים כלליים יותר, כגון: אירועי קיץ, ירידים, חגים ועוד.

6.29.3 תקציבים נוספים, המשמשים להוצאות בנושא החשמל, נכללים במסגרת תקציבים בלתי רגילים למטרות ופרויקטים מיוחדים. לא ניתן להפריד את נושאי החשמל מתוך אותם התקציבים הכוללים סעיפי פיתוח ותחזוקה כלליים.

6.29.4 כתוצאה מהאמור לעיל, קשה להגדיר במדויק מהו תקציב העירייה הכולל בנושאי החשמל. ניתן לומר בקווים כלליים, שהתקציב הכולל מסתכם כמעשה מיליון ש"ח לשנה ועוד סכומים נוספים הנכללים בתב"רים כלליים.

6.29.5 התקציב השוטף הנמצא בשליטת מחלקת החשמל קטן בהרבה מהסכומים האמורים לעיל, ומסתכם בסכום של 1,152,500 ש"ח, בלבד. מתוך סכום זה, התקציב המיועד לאחזקה שוטפת של המערכות מסתכם ב- 923,300 ש"ח. כפי שניתן יהיה לראות בדוח הביקורת, סכום זה אינו מספיק לביצוע אותן המשימות המסתכמות ב-1,080,000 ש"ח בהתאם לתוצאות מכרזי קבלני האחזקה השוטפת. גם הסכום ששוריין בתקציב העירייה עבור חברת "גד מהנדסים" אינו תואם את החוזה שנחתם עימה, והגזברות תצטרך כנראה להגדיל תקציב זה.

6.29.6 הביצוע התקציבי בשנת 99' היה עוד יותר גבוה מהסכומים שפורטו בסעיף הקודם לגבי תוצאות המכרזים לשנת 2000, ולכן לא ברור לביקורת מדוע גזברות העירייה לא תכננה בהתאם את תקציב המחלקה לשנת 2000.

6.30 ניהול רכש ורישום מלאי

- 6.30.1 נושא הרכש אינו מנוהל על-ידי המחלקה, אלא על-ידי מחלקת המשק.
- 6.30.2 המחלקה מאשרת את רשימות הציווד המקצועי שיש להזמין בנושאי החשמל, וכמו-כן, מאשרת את רשימות הציווד המיועד להשמדה.
- 6.30.3 שיטת הרישום והשימוש בחומרים הינם בהתאם לנוהלי העבודה של מחלקת המשק.
- 6.30.4 במחסנים כמויות גדולות של ציווד שלא בשימוש מזה זמן רב. מנהל המחלקה טוען שאין כדאיות כלכלית למוכרו.
- 6.30.5 ערך המלאי אינו מעודכן.
- 6.30.6 לא ברור לביקורת הצורך באחזקת רמות מלאי במחסן הנקרא "אספקה ישירה" או "מחסן משומש", כאשר הפריטים המאוחסנים הינם חדשים לגמרי.
- 6.30.7 בחדר החשמלאי רמות מלאי של ציווד שלא רשום כמלאי, אלא כציווד שכבר נופק, ואין עליו כל שליטה, פיקוח ומעקב.

6.31 דוחות פיקוח לצריכת חשמל ותקשורת

- 6.31.1** העירייה שוכרת את שירותיה של חברה פרטית, "גד מהנדסים בע"מ" המספקת מדי חודש דוחות ממוחשבים העוקבים אחר צריכת החשמל והתקשורת של כל המונים ומספרי הטלפון של יחידות העירייה.
- 6.31.2** תמורת השירותים הנ"ל, העירייה משלמת לאותה חברה, מדי שנה, כ-70,000 ש"ח (50,000 ש"ח עבור הטיפול בחשבונות החשמל, ו-20,000 ש"ח עבור הטיפול בחשבונות הטלפונים), ועוד 50% מההחזרים מחברת בזק. החסכון הישיר שהושג בזכות העסקתה בשנת '99 הסתכם בנושא החשמל ב-22,707 ש"ח, ובנושא תקשורת ב-3,059 ש"ח, בלבד. אמור היה להיות חסכון נוסף עקיף, שיהיה תוצאה מפעילות העירייה נוכח נתוני הדוחות. הדוחות החודשיים של החברה הופקו ונמסרו לגזברות העירייה ולמנהל מחלקת החשמל, אולם, הביקורת מציינת בחומרה, כי לא ננקטו צעדים כלשהם מצד אותם גורמים שקיבלו את הדוחות ולא הופקו לקחים או מסקנות שיביאו להתייעלות.
- 6.31.3** הביקורת מציינת, שכל נתוני החברה מבוססים על סרט מגנטי שמסופק מדי חודש ללא תמורה על-ידי חברת החשמל. החברה מציגה את אותם הנתונים בחתכים ודוחות שונים, מכינה השוואות עם תקופות מקבילות, ומגישה אותם לעירייה. בנוסף, החברה מתריעה על חריגות ומטפלת בהם מול חברת החשמל.
- 6.31.4** החסכון שהושג מהעסקת חברה זו, במיוחד לאור השימוש המועט שנעשה על-ידי העירייה בדוחות המוגשים, מוטל בספק (ראה פירוט בפרק ג' להלן). לאור חומרת הממצאים, הביקורת תכין דוח ביקורת מיוחד בנדון לאחר קיום סדרת פגישות עם החברה הנדונה.

7. הביקורת ממליצה

בנושא נוהלים ומינהל

- א. לכתוב ולהפיץ לאגפי העירייה את נוהלי העבודה עם מחלקת החשמל.
- ב. לייחס חשיבות רבה יותר ולקבוע סדרים להגברת הפיקוח על עבודות הקבלנים ועל תהליכי אישור החשבונות לתשלום.
- ג. לבחון ביסודיות כיצד לשפר את הפיקוח על מערך הקבלנים, הן לגבי עבודות האחזקה השוטפות והן לגבי עבודות הכנה לאירועים.
- ד. להגדיר בכתב את תחום אחריותם של כל עובדי המחלקה.
- ה. להגדיר מחדש את התפקידים ומשימות המחלקה ולהביאם לידיעת כל אגפי העירייה, במגמה לשפר את השירות הניתן, ובכדי להגביר את המודעות של מנהלי האגפים לתיאומים ההכרחיים ולשיתוף הפעולה הדרושים בנושא זה.
- ו. לסכם ולכתוב נוהל, המגדיר את אופן הטיפול בתקלות הקורות מחוץ לשעות הפעילות של משרדי העירייה, במגמה להבטיח שירות לכל האגפים המקיימים פעילות בשעות הערב והלילה.
- ז. לבדוק את הכדאיות של רכישת סולם מיוחד לטיפול בתקלות החשמל והחלפת נורות באולמות עם תקרות גבוהות. עלות סולם כנ"ל מוערכת בכ- 7,000 ש"ח, כאשר כל קריאה לקבלן כדי להחליף נורה עולה כ- 500 שקלים.

בנושא הפניות למוקד העירוני

- ח. להקפיד על ביצוע התיקונים בפרקי הזמן שנקבעו בחוזים.
- ט. לדרוש מהמוקדנים לתשאל את הפונים בהתאם להנחיות מחלקת החשמל.
- י. להקפיד ולכתוב בטופס התלונה את סיבת העיכוב בטיפול בתקלה.
- יא. לבדוק עם מחלקת המחשב את האפשרות לקבל מודם לתקשורת עם תוכנת המוקד העירוני לצורכי דיווחים על ביצוע, זאת במטרה שמחלקת החשמל היא זאת שתזרים ישירות למחשב את דרך טיפולה בתקלות, ולמנוע עבודה כפולה ואי-דיוקים בדיווחים.

בנושא הקבלנים החיצוניים

- יב. לדרוש מהקבלנים לעמוד בכל הסעיפים שהתחייבו להם בחוזה, ובין היתר: סיורים יזומים, דיווחים מפורטים ביומני העבודה, ניקוי פנסים, החלפת מסנני המזגנים, העסקת מפקחים מטעמם ועוד.
- יג. להפחית מהתשלומים השוטפים לקבלנים סכומים תמורת העבודות שלא בוצעו בהתאם לחוזים.

יד. באישור החשבונות של עבודות ברגיי יש לפרט את מהות העבודה ו/או את הנסיבות שגרמו להזמנת העבודה.

טו. להוציא מכרז בתחילת השנה על מחירון לביצוע תיקונים שוטפים בסדר גודל של היקף שנתי. בתנאי מכרז זה, העירייה תשמור על זכותה לחלק את העבודות בין מספר קבלנים. מכרז כנ"ל ייתן למחלקת החשמל יותר גמישות ויאפשר לה יותר מהירות בביצוע התיקונים, כי היא לא תצטרך להוציא הזמנת עבודה על כל מקרה ומקרה.

בנושא שלטים מוארים

טז. הביקורת סבורה, שמחלקת החשמל חייבת להיות מעורה יותר בתהליך ביצוע העבודה.

יז. לדרוש אישור של מהנדס מוסמך על חיבור והרכבת השלט בהתאם לתקנים.

בנושא ההגברה

יח. יש להקים צוות עבודה שבסיוע יועץ חיצוני יקבע סטנדרטים ותקנים לציוד ההגברה, בהתאם לאולמות ולאתרים המשמשים לביצוע אירועים בעירייה, ובהתאם לכמות הקהל המצופה ולאופי האירוע.

יט. בשלב שני תיבחן כדאיות עריכת מכרז והוצאתו לקביעת תעריפים בנושא.

חוף הריביירה

כ. לבקש חיבור מונה מחברת החשמל (העלות המשוערת הינה כ- 15,000 ש"ח).

בנושא מערכות מיזוג אוויר

כא. לבדוק ולהכין תחזית של אורך חיים צפוי לכל מערכת מרכזית, ובהתאם לתוצאות לשקול דיון בנושא אצל המנכ"ל.

כב. להקפיד על כך שהקבלן יבצע טיפולים שוטפים וניקוי מסננים, כמתחייב מהחוזים.

בנושא תמרורים מוארים

כג. להקפיד על כך שהקבלן יבצע סיורים יזומים, כמפורט בחוזה, ולהתחשבן עמו בנושא זה בעת אישור החשבון השוטף.

חסכון באנרגיה על-ידי הקטנת התאורה בלילה

כד. לדעת הביקורת, יש מקום לניסיון נוסף לחסכון בחשמל על-ידי הקטנת התאורה בלילה, כאשר ייבחרו רק רחובות ראשיים שממילא מוארים היטב. את התאורה רצוי לכבות או לצמצם בשעות שבאמצע הלילה (01.00 עד 05.00 למשל), כאשר ידלקו שוב כשראשוני התושבים יוצאים לעבודה, ב-05.00 (בחורף). מבחינה טכנית, לדברי מנהל המחלקה, מרכזיות ההדלקה מתוכננות לתפעול כנ"ל.

כה. בנושא נפילת עמודים, פנסים רקובים, חיבור החשמל של חוף הריביירה, וכמו-כן בנושא צמצום התאורה בשעות הלילה, מומלץ ליזום דיון אצל מנכ"ל העירייה לאחר איסוף הערכות תקציביות מדוייקות. בדיון יועלה גם השימוש בחברה פרטית לבדיקת חשבונות החשמל והתקשורת.

רכש ותקציב המחלקה

כו. לספק לאגפים מדי חודש דוחות על צריכת החשמל של יחידותיהם ושל מספרי הטלפון השייכים להם.

כז. לדרוש ממנהלי האגפים טיפול בחריגים ומתן דיווח על דרך טיפולם.

כח. לבחון מחדש את הטיפול של מחלקת החשמל ושל הגזברות בדוחות חברת "גד מהנדסים" בנושאי צריכת החשמל והתקשורת, ולדאוג שיופק חסכון והתייעלות בנושא חשוב זה.

כט. לעדכן את ערך המלאי בהתאם למחירים ריאליים או של חידוש. לדברי סגן מנהל מחלקת המשק, המלצה זו יושמה במהלך הביקורת.

ל. לסייר במחסני המשק במטרה לערוך רשימה של כל הציוד הישן המוחזק בכמויות לא סבירות יחסית לצפי הצריכה. לאחר עריכת רשימה כנ"ל ייבחנו אפשרויות של מכרז או מכירה. הביקורת מציינת, שבעיריית פתח-תקווה לדוגמה, הרבה ציוד ישן נמכר לרשויות ביהודה ושומרון.

לא. להכין תוכנית רב שנתית להחלפת עמודי התאורה, מרכזיות ההדלקה, מערכות ממוזגות, וליצור תקציב בלתי רגיל לטיפול מדורג ומבוקר בנושא.

המלצות למחלקת המשק

לב. לשנות את השם של "המחסן המשומש", כי הרי הפריטים במחסן זה הם למעשה חדשים, ל-"מחסן באספקה ישירה", ולעדכן את ערך פריטי מחסן זה לפי ערכם הריאלי.

לג. הביקורת סבורה, שבנושא החשמל, פריט משומש, אבל תקין, צריך להיות מוערך לפי ערכו המלא (או החילופי) וניהולו צריך להיות כפריט חדש לחלוטין.

לד. לנהל ספירה ורישום של המלאי הנמצא בחדר התיקונים של החשמלאי.